

Høring - Konesjonssøknad Eiker transformatorstasjon. Saksordfører: Marianne Werp

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
44/24	Kommunestyret	10.04.2024

Saken gjelder

NVE behandler konsesjonssøknad etter Energiloven fra Statnett og Glitre Nett, for å bygge ny transformatorstasjon som skal erstatte Flesaker transformatorstasjon. Konsesjonssøknaden er sendt på høring, med høringsfrist 15. april.

Den nye stasjonen er planlagt nordvest for Fiskumvannet og krever et samlet inngjerdet areal på 116 000 m². Eiker transformatorstasjon er planlagt 2,5 kilometer fra Flesaker transformatorstasjon, og det vil kreve at ledningstraseene må legges om inn til ny stasjon.

Kommunedirektøren anbefaler at det avgis høringsuttalelse i tråd med vurderingene i saken.

Kommunedirektørens anbefaling

Kommunen avgir følgende høringsuttalelse:

Øvre Eiker kommune stiller seg positiv til etablering av ny transformatorstasjon i Øvre Eiker.

Det er positivt for kommunen at tilgangen til energi bedres. Det er et udekket behov for tilgang til energi, blant annet i Fiskum næringspark.

Ny transformatorstasjon er en viktig og nødvendig oppgradering for å bedre både forsyningssikkerheten og kapasiteten på Østlandet.

Kommunen mener for øvrig det er viktig å legge vekt på følgende:

- Kommunen forutsetter at NVE stiller krav om detaljplan. Kommunen legger til grunn at vil få anledning til å uttale seg også til denne.
- Det bør stilles krav om tilbakeføring til jordbruksareal på området gbnr 40/11. Da arealet ligger midt på dyrka marka og vil dette gjøre jordbruksarealet mer rasjonelt og lettdrevet. I tillegg vil det bli 18 dekar mer dyrka mark.
- Arealet på gbnr 40/11 bør tilfalle/tilbakeføres tilgrensende nabo slik at dette kan drives sammen i fremtiden
- Det bør legges til rette for energiproduksjon også innenfor det nye arealet som blir harde flater. Det bør derfor vurderes å etablere solceller eller andre energikilder på vegger, tak og andre installasjoner i forbindelse med den nye Eiker transformatorstasjon.

- Statkraft opplyser at de ønsker å etablere grøntareal til fordel for asfalt og grus. Dette er positivt. Grøntareal innenfor nye Eiker transformatorstasjon bør imidlertid bestå av natureng fra norskproduserte frø. Dersom disse områdene blir plantet til med natureng fra norskproduserte frø, vil det bidra til at insekter og andre dyr kan leve der. Norskproduserte frø er tilpasset norsk natur og gir et godt flerårig dekke. Dette vil kunne være et naturkompenserende tiltak.
- Flesaker transformatorstasjon stod ferdig i 1928 og er en av 19 listeførte kulturminner av denne typen. Det er NVE som har sektoransvar for vassdrags- og energisektorens kulturminner og kulturmiljø. Siden anlegget er listeført, inngår det ikke i Øvre Eiker Kommunes Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer. Det betyr derimot ikke at det ikke er et kulturminne som er uten verdi for kommunen. Anlegget har stor pedagogisk verdi som en kilde til utviklingen innen denne sektorens arkitektur og byggeskikk gjennom det 20. århundre. Vi er først og fremst opptatt av hovedbygningen fra 1928 bevares og eventuelt får ny bruk. Bygningen har store arkitektoniske verdier, med godt bevarte interiører og detaljer, samt en original 10-tonns løpekran fra Drammens Jernstøperi A/S. Hovedbygningen bør inngå i en regulering med formål bevaring når området skal få ny bruk. I tillegg må byggets formål vurderes og fastsettes i planen, slik at interiør og detaljer i størst mulig grad kan bevares i byggets nye funksjon.

Begrunnelse

Konsesjonssøknaden for transformatoranlegget behandles av NVE etter Energiloven. Kommunen er høringspart i saken.

Grunnlag for saken

Flesaker transformatorstasjon ved Vestfossen er et sentralt knutepunkt i kraftsystemet. Det er behov for en betydelig oppgradering av stasjonen som ikke er mulig å gjøre med utgangspunkt i eksisterende tomt. Statnett planlegger derfor en ny Eiker transformatorstasjon på Skjelbredplassen, 2,6 km vest for Flesaker transformatorstasjon. Øst for tomta er det et større ledningskryss hvor 132 kV-, 300 kV- og 420 kV-linjer krysser i dag. Ny transformatorstasjon får adkomst via ny atkomstveg fra Fiskumparken næringsområde.

Nytt regionalnettanlegg, som i dag er samlokalisert med Statnetts anlegg på Flesaker, samt regionalnettleddninger, inngår i konsesjonssøknaden.

Statnett SF eier og drifter dagens sentralnettsanlegg på Flesaker, og skal eie og drifte den nye transformatorstasjonen og ledningene. Glitre Energi Nett eier og drifter dagens regionalnettsanlegg på samme lokalitet på Flesaker, og skal eie og drifte det nye regionalnettanlegget med ledninger. De to anleggene samlokaliseres i nye Eiker stasjon, men regionalnettanlegget vil ikke settes i drift før etter 2040.

Søknaden omfatter nye 420 kV kraftledninger i sentralnettet, og nytt regionalnettsanlegg for Glitre Energi Nett på Flesaker, samt sanering av Statnetts 300 kV-anlegg. Regionalnettsanlegg på Flesaker skal også saneres på sikt.

Statnett SF har som eier og tiltakshaver igangsatt planlegging av ny Eiker transformatorstasjon som erstatning og oppgradering av Flesaker transformatorstasjon i Øvre Eiker kommune. Dagens 300 kV-anlegg skal oppgraderes til 420 kV-transformatorstasjon på Skjelbredplassen, ca. 2,6 km unna dagens anlegg. Tiltaket omfatter nye kraftledninger, ny transformatorstasjon, omlegging av noen av dagens ledninger, sanering av 300 kV-anlegget, samt ny atkomstveg.

Tiltaksområdet er preget av produksjonsskog. Drøyt hundre meter nord for stasjonstomta ligger et gårdsbruk med dyrket mark som brukes som fritidsbolig. Nordøst for tomta ligger noe nydyrket areal. Dagens kraftledningstraseer fra Flesaker, går gjennom jordbrukslandskap med fulldyrket mark øst for E134, og gjennom produktiv skog vest for E134. Ryddegatene dominerer i skogen.

Konsekvensene for miljø, naturressurser og samfunn er utredet iht. NVEs krav i veileder for konsesjon for nettanlegg (Norges vassdrags- og energidirektorat, 2020).

Det blir arealbeslag hovedsakelig i skog- og jordbruksarealer fra ny transformatorstasjon og nye kraftledninger med ryddebelt og atkomstveg. Ny transformatorstasjon med kontrollbygg, beredskaps- og driftsbygg, utomhusarealer, driftsveg og massedeponi, vil gi et arealbeslag på ca. 102 daa. I tillegg kommer arealbeslag fra adkomstveg, ryddebelt og midlertidige riggområder samt anleggsveger.

Nye arealbeslag i skog vil kompenseres noe ved tilbakeføring av areal fra sanering av eksisterende ledninger. I utgangspunktet ønsker Statnett ett lavt beslag av landbruksjord. Det bør undersøkes nærmere om frigitte arealer etter sanering av 300 kV-kontrollanlegget ved Flesaker, egner seg for tilbakeføring til landbruk ut fra et helhetlig miljøperspektiv.

Ny vannledning og 22 kV-strømkabel legges fra Fiskumparken langs adkomstvegen til stasjonen. Avløpsanlegg planlegges i dialog med kommunen. Konsekvensene for eksisterende infrastruktur vurderes å bli små.

Beregning av støy og magnetfelt, og avstand til eksisterende bebyggelse, tilsier at bebyggelse og bomiljø vil bli lite berørt. For de nærmest Flesaker, blir det en betydelig forbedring når 300 kV-anlegget blir sanert. Avstanden fra bebyggelse til kraftledninger blir i hovedsak større enn i dag. Noen boliger vil få kraftledninger nærmere enn i dag. Noen boliger/gårdsbruk vil få utsyn til nye ledninger og ryddegater, og anlegget på Skjelbredplassen. Nytt transformatoranlegg vil ikke gi støy over grenseverdier for sensitiv arealbruk, men bruket Rogndalsbråtan som i dag ikke har noe støy, vil få endret støybilde.

På grunn av anleggets høye plassering i terrenget vil det samlede tiltaket ha vesentlig visuell påvirkning på et større geografisk område. De største konsekvensene finner sted i landskapet rundt Vestfossen, et område vurdert til å ha stor landskapsverdi. Området er imidlertid allerede berørt av eksisterende transformatorstasjon og kraftlinjer. Eksisterende karftlinje mellom Flesaker og ny transformatorstasjon blir sanert. All berørt natur restaureres tilbake til opprinnelig terreng og naturtype etter inngrepene.

Det er knyttet usikkerhet i forhold til fuglenes territoriested og det generelle skadepotensial for fuglelivet. Med bakgrunn i eksisterende anlegg er konsekvensene imidlertid vurdert som mindre alvorlige. Det er foreslått avbøtende tiltak og oppfølgende undersøkelser.

Tiltaket kommer i en mindre brukt del av utmarksområdet: De største friluftsverdiene er knyttet til sti og løypenett vest for Løkenvegen. Attraktiviteten av skogen rundt Skjelbredplassen, forringes av arealbeslag, og bli preget av nytt anlegg og støy.

Ingen kjente kulturminner med juridisk vern vil bli direkte fysisk berørt.

Det kan bli noe midlertidig miljøskade for vannmiljø fra aktiviteter i anleggsfasen. Det forutsettes at man følger de krav/føringer som er gitt i forurensningsforskriften og vannforskriften for å minimere risikoen for at det skjer utslipp som påvirker vannforekomstene negativt.

Det er mistanke om forurenset grunn ved eksisterende 300 kV apparatanlegg på Flesaker. Anlegget skal i sin helhet saneres. På sikt kan tilbakeføres til jordbruk dersom dette er miljømessig forsvarlig. Det er ikke kjennskap til forurenset grunn eller annen forurensning for øvrig.

Det anbefales avbøtende tiltak og oppfølgende undersøkelser for tema vann og grunnforurensning i anleggsfasen. Varige konsekvenser i driftsfasen er i sum vurdert til noe negativ/ubetydelig. Det er da lagt til grunn at Statnetts driftsrutiner sikrer at risikoen for uhell i driften er minimert. Det forventes en viss lokal sysselsettingseffekt i anleggsfasen, selv om de store kontraktene forventes å gå til større nasjonale eller internasjonale aktører.

Kartleggingen har ikke omfattet øvrig areal og eiendomsmasse på Flesaker, da tiltak eller avhending her ikke er en del av konsesjonssøknaden.

Vurdering

Øvre Eiker kommune stiller seg positiv til etablering av ny transformatorstasjon i Øvre Eiker.

Det er positivt for kommunen at tilgangen til energi bedres. Det er et udekket behov for tilgang til energi, blant annet i Fiskum næringspark.

Ny transformatorstasjon er en viktig og nødvendig oppgradering for å bedre både forsyningssikkerheten og kapasiteten på Østlandet. Konsesjonssøknaden behandles ikke etter lover kommunen forvalter. Denne høringssaken er kommunens mulighet for å komme med innspill til den videre behandling av konsesjonssakensaken.

Kommunen mener for øvrig det er viktig å legge vekt på følgende:

- Kommunen forutsetter at NVE stiller krav om detaljplan. Kommunen legger til grunn at vil få anledning til å uttale seg også til denne.
- Det bør stilles krav om tilbakeføring til jordbruksareal på området gbnr 40/11. Da arealet ligger midt på dyrka marka og vil dette gjøre jordbruksarealet mer rasjonelt og lettetrevet. I tillegg vil det bli 18 dekar mer dyrka mark.
- Arealet på gbnr 40/11 bør tilfalle/tilbakeføres tilgrensende nabo slik at dette kan drives sammen i fremtiden
- Det bør legges til rette for energiproduksjon også innenfor det nye arealet som blir harde flater. Det bør derfor vurderes å etablere solceller eller andre energikilder på vegger, tak og andre installasjoner i forbindelse med den nye Eiker transformatorstasjon.
- Statkraft opplyser at de ønsker å etablere grøntareal til fordel for asfalt og grus. Dette er positivt. Grøntareal innenfor nye Eiker transformatorstasjon bør imidlertid bestå av natureng fra norskproduserte frø. Dersom disse områdene blir plantet til med natureng fra norskproduserte frø, vil det bidra til at insekter og andre dyr kan leve der. Norskproduserte frø er tilpasset norsk natur og gir et godt flerårig dekke. Dette vil kunne være et naturkompenserende tiltak.
- Flesaker transformatorstasjon stod ferdig i 1928 og er en av 19 listeførte kulturminner av denne typen. Det er NVE som har sektoransvar for vassdrags- og energisektorens kulturminner og kulturmiljø. Siden anlegget er listeført, inngår det ikke i Øvre Eiker Kommunes Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer. Det betyr derimot ikke at det ikke er et kulturminne som er uten verdi for kommunen. Anlegget har stor pedagogisk verdi som en kilde til utviklingen innen denne sektorens arkitektur og byggeskikk gjennom det 20. århundre. Vi er først og fremst opptatt av hovedbygningen fra 1928 bevares og eventuelt får ny bruk. Bygningen har store arkitektoniske verdier, med godt bevarte interiører og detaljer, samt en original 10-tonns løpekran fra Drammens Jernstøperi A/S.

Hovedbygningen bør inngå i en regulering med formål bevaring når området skal få ny bruk. I tillegg må byggets formål vurderes og fastsettes i planen, slik at interiør og detaljer i størst mulig grad kan bevares i byggets nye funksjon.

Alternative forslag til vedtak

Alternativ 1

Begrunnelse

Vedlegg:

- 1 Kart Eiker transformatorst

Tidligere behandlinger [kun i kommunestyrets sakspapirer]